

ועדת החקירה - 20.12.73
 ישיבה ל' - אחר הצהריים
 (הישיבה חודשה).

פדות אלברט סודאי:

מה שמך, בבקשה?	<u>היו"ר אגרנט:</u>
אלברט סודאי.	<u>א. סודאי:</u>
אתה סגהיר כהן צוק לומר את האמת.	<u>היו"ר אגרנט:</u>
כן.	<u>סודאי:</u>
אתה יודע שהדיון הוא סודי והעדות סודית.	<u>היו"ר אגרנט:</u>
מה הפקידך? אתה ראש סדור מדיני בענף	
כן.	<u>המפרי, ענף 6.</u>
יש לך דרגה צבאית?	<u>סודאי:</u>
לא, אזרח.	<u>ידין.</u>
של מחלקת מחקר באס"ן? אתה יכול להגיד לנו	<u>סודאי:</u>
בקיצור את קורות חיך?	<u>היו"ר אגרנט:</u>
אני יליד עיראק, יליד 1932, עליתי ארצה	<u>סודאי:</u>
כשנת 1950, התגייסתי לצה"ל בשנים 54-1952.	
באוגוסט 1956 התחלתי לעבוד באס"ן עד היום הזה.	
יש לך דרגה צבאית?	<u>היו"ר אגרנט:</u>
אני אזרח, יש לי מינוי מקביל לרב-סרן.	<u>סודאי:</u>
ראש סדור הוא מקביל לרב-סרן.	
אתה עובד כאזרח.	<u>היו"ר אגרנט:</u>
עובד כאזרח.	<u>סודאי:</u>
הסטטוס המקביל לרב-סרן?	<u>היו"ר אגרנט:</u>
זה גם מינוי, במסגרת אני אזרח, יש לי דרגה	<u>סודאי:</u>
אקדמית "א". זה תפקיד שמקביל לרב-סרן,	
ראש סדור מקביל לרב-סרן. בחקנים של צה"ל, גם כאזרח, אני הופש מקום של	
רב-סרן. סיימתי ב'א כשנת 1960 באוניברסיטת תל-אביב.	

באיזה נושאים?

ידין.

במדעי הסדינה מזרח היכון. בשנהיים

סוראי:

האחרונות אני מנסה לעשות מ'א. אני

בשנה השלישית של ה-מ'א.

אתה זוכר מה שקרה כיום ה-4 באוקטובר? סופר

היו ר אנרנט.

לנו על ידי תת-אלוף שליך שהוא שמע סראש ענף,

סגן אלוף בלמה (?) שלפני שהלכתי הכיתה באותו יום, רצית לחכנס אל ראש מחלקת המחקר ולומר לו פשהו על המצב. הוא היה עסוק, הגיעה השעה ללכת הכיתה, ולא הצלחתי להעלות את הנושא הזה בפניו. אתה זוכר זאת?

כן, בהחלט.

סוראי.

אתה יכול לפרט לנו את העצין?

היו"ר אנרנט:

זה לא התחיל בדיוק ביום חמישי ה-4 באוקטובר.

סוראי:

בדרך כלל היתה לי דעה שונה סראש הענף

ומהקונצנטוס של המחלקה, שהערכים לא הולכים למלחמה.

היתה לך דעה שונה מן הקונצנטוס של מחלקת

היו"ר אנרנט: אלא!

המחקר שהערכים לא הולכים למלחמה.

יכול להיות שבבלל זה גם אני קבלתי את

סוראי:

היריעות הפשתי אותן בצורה שונה מאשר כל השאר.

הערכת אותן בצורה שונה.

היו"ר אנרנט:

הערכת אותן כך למעשה כבר בראשית השנה, בחדש

סוראי:

מרס, עם שינוי הממשלה כמצרים, ראיתי זאת

בחוסרה, גם בכלל ההצהרות של סאדאת ש"אנחנו הולכים לעימות כולל" וגם מעצם העובדה שהוא נסל על עצמו תפקיד ראש הממשלה.

כנאומי סאדאת.

היו"ר אנרנט:

נאום סאדאת מ-26 במרס, בו הוא אמר ש"אנחנו

סוראי.

הולכים לעימות כולל", וגם מעצם העובדה שהוא

נסל על עצמו תפקיד נוסף, והוא ראשית הממשלה, שעד אז היה כירי מישהו אחר.

סודאי.

תמיד הערכתי - זו היחה גם דעה של כולנו - שאאמאא שראשית הממשלה זה
מן בלס עצזועים עבורו, שכשלונות הוא יכול להסיל על ראש הממשלה. ואם
הוא נסל על עצמו את התפקיד, פירושו שהוא הולך לטשהו רציני יותר. אני
קבלתי זאת לחוסרה, ולא כפי שהשאר קיבלו זאת, שאאמאא כאילו הוא הולך לעיסות
כולל, שפירושו מלחמה לטווח ארוך.

משום כך חסיד ברקתי את עצמי לפי הידיעות,

כסובן, ובחנתי את הענין סחוך ההנחה הזאת שלי, שהואממהכוון ברצינות ללכת
למלחמה. ואז, גם כסאי היו ריכוזים, חרביל - אני לא יכול עכשיו להעריך
מה שהערכתי אז - אבל גם כן ראיתי זאת בחוסרה, אם כי לא באותה חוסרה כמו
שייחסתי אותה לפני המלחמה לפצב כפי שהתפתח.

בס אז הערכת זאת בחוסרה.

היו"ר אגרנט:

כהחלט.

סודאי.

אתה חשבת שזו אפשרות של מלחמה.

היו"ר אגרנט:

אבל לא בסכירות גבוהה. אבל הערכתי שמה

סודאי.

כעיה רציני. לכן, כאשר התפתחו המאורעות

מאז ספטמבר, למעשה ראיתי שלא היתה לנו השוכה מלאה. הריכוזים וסוריים למעשה,

לא היתה לנו השוכה מלאה מדוע הסוריים מרכזים את הכוחות שלהם מאז ראשית

ספטמבר. והטיעונים שהתחילו כמחלקה, כאילו הסוריים חוששים כאילו בגלל ההתנגשות

האווירית שהיתה ב-12/13 בספטמבר - קבלתי זאת כלא מספיק עונה על הכעיה.

וזאת משום שהריכוזים התחילו לפני התקרית האווירית שהיתה, בה הפלנו 13 מטוסים.

פרט נוסף הוא, שאמרנו שאם הסוריים הולכים

למלחמה, הם לא יכולים ללכת לבד, אלא עם מצרים.

מי אמר זאת?

היו"ר אגרנט:

זה היה למעשה פחות או יותר מקובל על כולם,

סודאי.

הסוריים לא הולכים לבד, מבחינת יחסי הכוחות

לא יתכן שהסוריים הולכים לבד למלחמה. על כן, כאשר התחילו הידיעות על

סודאי:

ריכוזים, על הרגיל במצרים, והייתי אומר ידיעות התראתיות או המקורות האמריקניים על אפשרות פעולה סורית, ראיתי זאת במקביל גם שמצרים יוצאת למלחמה.

היו"ר אגרנט: ראית את התרגיל כסימן לכך?

היו ידיעות מדאיגות לגבי סוריה, עשיתי

סודאי:

יישום של הידיעות האלה על מצרים, הערכתו שאם סוריה הולכת, אז גם מצרים הולכת.

ידין: כי סוריה לא הולכת לבד.

היו"ר אגרנט: הלך המחשבה אף שלך היה כך: אחת ראית בריכוזים

של סוריה...

סימן מעיד למצרים.

סודאי:

שהסורים אאאאאאאא כאילו הולכים למלחמה,

היו"ר אגרנט:

שהסורים הולכים בלי מצרים. הסקת שגם מצרים

הולכת למלחמה.

אפשרות סבירה שאם סורים הולכים, בהחלט

סודאי:

מצרים הולכת.

אני לא זוכר את סדר הידיעות, כ לא הכנתי

את עצמי, כי לא ידעתי בדיוק מה נדרש ממני. אבל התחילו להגיע ידיעות צבאיות.

אני לא מקבל במישרין את הידיעות הצבאיות, אלא בדרך כלל מעובדות. הזרוע

צבאית מוציאה את הלקטים ואת הסיכומים אאאאאאאא ואחף אלה הדרושים לי אני קורא.

התחלתי לראות סימנים שלכאורה, כל אחד בנפרד, אפשר לראות אותו כלא-כלום.

אכל ביחס, ההצטברות של הידיעות ביחד...

השורה המצטברת...

היו"ר אגרנט:

השורה המצטברת של הידיעות, ראיתי אותן

סודאי:

יותר כחוסמה. אכל הדאגה הממשית שלי התחילה

כיום ששלישי לפני המלחמה, ה-2 באוקטובר.

מדוע?

ידין:

אני לא זוכר את סדר הידיעות. אבל הצטברו

סודאי:

כמה ידיעות. אני מקבל את הידיעות הצבאיות

קצת במאוחר. באותו יום, ולא משנה פחות שעה או יותר שעה. היו כמה ידיעות.

למשל, בשטח הימי, שצוללת יוצאת לפורט-סודן, שמשחתת מצריות עוברות מעדן

לברברה בסומאלי. לכל ידיעה אני יכול לתת את הפירוש שלי.

אנחנו מכירים את הידיעות האלה.

ידין:

אצלי זה מצטייר. יכול להיות שזה לא באותו

סודאי:

יום אלא יום יותר מאוחר - לא עידכנתי לעצמי

את הידיעות, אבל הביאו יחידות ימיות לפורט סעיד עם מטלרים (מסולי רקטות),

וזה דבר שלא היה בפעמים הקודמות. מטלרים מוחקנים על הסירות. משחתת מצרית עברה

לצאת ללוב. זה בשטח הימי ממזרים ללוב.

חזרה מלוב.

ידין:

לא. ללוב. הפירוש היה שהיא הולכת להתליף

סודאי:

משחתת אחרת.

אתה מדבר על משחתת ולא על צוללת.

ידין:

הפירוש היה החלפת משחתת אחרת.

מס"ר אגרנט:

בשטח האוירי דובר על תפיסת שדות תעופה

סודאי:

קידמייס במזרים, בקירבת החזית.

אחרי כן - אב

לפני כן רשמה סק

ועדת חקירה - 20.12.73
ישיבה ל' - אה'צ

רשמה א.ב.

א. סודאי:

בשטח היבשה היה ענין של הבאת ציוד גישור (למרות שגם בעבר היו לנו ידיעות, נניח בסבב של מאי, על ציוד גישור). וכסובן, אינני זוכר שגם שוב כדיוק את היום, ואולי אינני מדייק ביום אחד - אז הגיעו הידיעות של שיכולים לעבור פתגיל למלחמה.

ביום רביעי בבוקר, כלומר למחרת, אני הלכתי לעידוכון-הבוקר. הייתה ישיבת בוקר אצל הרמ"ח לשם עדכון בוקר. בימי פתיחות ככל ש-קפה יוסף בבוקר מעדכנים את המפקד, וכל הקצינים דיווחו את שלהם. אני ניסיתי להעביר את התחושה שלי בצורה עקיפה, כי גם בעבר כשאני ייחסתי יותר חשיבות לאפשרות המלחמה - משום מה מישהו כינה אותי "אלארמיסט", "פאניקיסט".

היו"ר אגרנט: אחת ניסית להעלות הרגשתך...

א. סודאי: כן. בצורה עקיפה, לא במישרין.

היו"ר אגרנט: ... כי בעבר, כשהעלית חששות...

א. סודאי: שהערבים הולכים למלחמה.

ידין: מי כינה אותך?

א. סודאי: מדי פעם קצין: אל תהיה אלארמיסט, אל תהיה פאניקיסט.

ניסיתי עכשיו: אולי השתתחה עמדה הרוסיס, אולי בגלל זה

המצרים שינו את עמדתם. ניסיתי להציג את התחושה הזאת בצורה שאלה כזאת: השינוי שחל, או הנכונות המצרית ללכת למלחמה נובעת משינוי העמדה הרוסית, והם יותר נכונס להסתכן. הדבר הזה לא נתקבל.

היו"ר אגרנט: שהמצרים סוכנים למלחמה?

א. סודאי: יותר נכונים להסתכן. לא אמרתי שהם יוצאים למלחמה.

היו"ר אגרנט: עמדתך לא נתקבלה?

א. סודאי: לא.

ביום רביעי זרם הידיעות גבר, וכיום חמשי הרגשתי היחה הרכה

יותר... בקיצור, הדאגה שלי גברה. ניסיתי לדבר עם ראש המדור המקביל לי, הצבאי. אבל ההרגשה שלו הייתה... הוא בסך הכל חדש, הוא התחלף לא מזמן. לא שהוא חדש לגמרי, אבל קיבל את התפקיד לא מזמן, והיה מושפע יותר מראש הענף.

- ידין: סמתי הוא?
- א. סודאי: כמה חדשים.
- היו'ר אגרנט: יותר מושפע סמי?
- א. סודאי: מדעותיו של ראש הענף, ס/א בלמן(?).
בצהרים הרגשתי...
- לנדוי: מאיזה תאריך אתה באת לתפקיד? אני חושב שעוד לא שמענו על זה.
- א. סודאי: זה סבב שני שלי בנושא המצרי. זו פעם שניה שאני עובר על מצרים.
פעם קודמת היתה בחקופת האיחוד המצרי-סורי. אני הייתי ראש הסדור
מצרים-חוץ. אז היו מחולקים לשני תפקידים: מצר-ס-חוץ וכינערכי, ואני הייתי בזה.
והיה עוד מישהו במצרים-פנים.
- לנדוי: מדיני.
- א. סודאי: מדיני. כל הזמן אני בנושא המדיני.
- נכנצל: מתי זה היה?
- א. סודאי: ב-1958 או 1959 עד 1962. בפעם האחרונה הגעתי בחזרה לענף 6
בינואר-פברואר 1970. בתור ראש הסדור.
- היו'ר אגרנט: הסדור המדיני. ומה היה אז?
- א. סודאי: בצהרים ניהלתי שיחות במקרה, מהצר, עם עוזרו של דובר צה'ל.
אינני יודע עם שיקפתי... אמרתי לו, אולי בחזק, אבל שיקפתי
את הרגשתי הפנימית ואמרתי: במחלקת מחקר לא רוצים לשמוע לי...
- היו'ר אגרנט: למי אמרת את זה?
- א. סודאי: לס/א זוהר. אמרתי לו: אתה תכין את מחלקת דובר צה'ל למלחמה.
הוא עוזר דובר צה'ל. אבל זה לא ענין של צחוק שאמרתי את זה,
אלא שיקפתי את הרגשתי.
- ידין: צחוק רציני.
- א. סודאי: כן. אמרתי לו: במחלקת מחקר לא מאמינים שיהיה מלחמה, אבל אתה
צריך להכין את המחלקה שלך שיהיה מלחמה. ייתכן ששיחה זאת דירבנה

אותו לחזור ולשוחח ברצינות עם ראש הענף.

עוד מקדים לכך: הלכתי וברקתי את כל הנושא של

סימנס-פעידים, לפרות שזה לא הנושא המדיני שלי, אבל ברקתי את זה בחזרה.

ידין:

הסימנים המעידים למלחמה

א. סודאי:

כן. ולמעשה מצאתי שכמעט כל הסימנים, פרט

לאחד, קיימים כבר בשטח. הסימן היחידי , שלא

ידעתי בענין זה היה: הם צריכים לסגור את שדה-פורגאן, שרות הנפט; לסגור אותם לפני המלחמה.

ידין:

את הסימן הזה לא ידעת, או כן ידעת?

א. סודאי:

הסימן הזה לא הייתה לי תשובה עליו. כל שאר - ישנו.

לגבי אותו סימן המעיד היחידי ביקשתי רשות מראש הענף, ופניתי

דרך המדור הצבאי לפיקוד דרום שיבדקו אם רואים אבוקות או משדה הנפט במורגאן.

היו"ר אגרנט:

ביקשת ממי?

א. סודאי:

מהמדור הצבאי של הענף. לדאבוני לא קיבלתי תשובה עד... .

היו"ר אגרנט:

לראות אם אבוקות האש כובות?

א. סודאי:

כן, בוודאי. לראות אם יש או אין פעילות.

לסקוב:

אני מבין שמודיעין קרבי הגיע אליך.

א. סודאי:

דוחות של מודיעין קרבי.

לסקוב:

דיווחו שבשדה מורגן יש פעילות?

א. סודאי:

אבל רצינו לבדוק זאת באותו רגע ביום האחרון. תשובה לא קיבלתי.

הצבאי

עכ"פ, במדור/שטח שלנו לא יכלו לתת לי תשובה.

בעקבות זה הלכתי וניהלתי שיחה עם ראש הענף ואמרתי לו שלדעתי

המצב מחמיר (זה היה לפני ערב). לדעתי הסימנים גוברים מאוד למלחמה. אבל היות

יודעתי מה דעתו, אמרתי לו באחוזים: קודם אמרנו בסבירות נמוכה ביותר, עכשיו לפחות צריך ל-25%-20%, ואמרתי לו שכדקתי את כל הסימנים המעידים, וכולם ישנם, פרט לאחר זה שמסרתי לו. הוא לא שתכנע, אבל אני מודה שהוא ליברלי מאד ואמר לי: אם אתה חושב כך - בוא נלך לרמ'ח. זה היה בסכיבות השעה חמש. בוא תעביר את הרגשתך לרמ'ח. היתה שיחה ארוכה (אני מקצר אותה). במקרה ניגשנו למשרדו של הרמ'ח. הוא היה בהרצאה בפר'ס.

ידין: זה היה ביום חמשי בערב?

א. סודאי: ביום חמשי בערב. חיכיתי נדמה לי עוד קצת, עד שש-וחצי-שבע נשארתי בעבודה. בסוף אמר לי ראש הענף: אני אמסור את הרגשתך (נדמה לי שהוא צריך להיות אצלו כלילה).

הגעתי למחרת והופתעתי שבסיכום שיצא כלילה שוב היתה

אותה הערכה של מלחמה בסבירות נמוכה, שלדעתנו הסבירות של המלחמה היא נמוכה ביותר (אינני זוכר בדיוק את הנוסח שנכתב).

ידין: זה היה כבר כלילה? שהגיעו ידיעות על הפינוי הסובייטי?

לסקוב: לא, זה היה כלילה קודם.

ידין: לא. אותו לילה. אגב, מה נמסר לנו שבחצות או אחרי חצות נקראה ישיבה דחופה באסן. גם אחת נקראה?

א. סודאי: משום מה פסחו עלי בהתייעצויות אחרות בשבוע האחרון לפני המלחמה, כל הידיעות על הערכת המצב במצרים.

לסקוב: ואחא הייתה במקומך?

א. סודאי: כל הזמן. גם בבית. בדרך כלל מטרידים אותי כלילה...

היו'ר אגרנט: לא נקראה לדיוני אסן?

א. סודאי: לדיונים שנערכו אצל ראש אסן.

ידין: לפני זה כן היית בדיוני ראש אסן?

א. סודאי: בדרך כלל מהערכות מצב על מצרים - כן שוחפתי. אבל ייתכן שייחסו את הנושא הזה רק לתמונה הצבאית, והיות והיה קונצנזוס שזה רק

הרגיל - לא ראו צורך שאני אשתתף בזה.

יריין: זאת אומרת שבאת והופתעת...

א. סודאי: כאתי והופתעתי. אבל בדיוק באותו זמן קיבלתי ידיעה שבגלל

התחושה שלי ייחסתי לה גם אפשרות מבצעית,

יריין: באותו זמן מה?

א. סודאי: קיבלנו ידיעה דחופה שאני ייחסתי לה פירוש מבצעי.

היו"ר אגרנט: זה היה באותו בוקר?

א. סודאי: באותו בוקר של יום ששי, ה-5 באוקטובר.

היו"ר אגרנט: ואסרו לך...

א. סודאי: קיבלתי ידיעה (הידיעות זורמות כל הזמן) שהסקור עצמו (אני

מכיר אתו בשמו המקורי)

והיות וידעתי שהוא עומד להיפגש עם ראש המוסד, אמרתי שאם

הוא עומד להיפגש עם ראש המוסד - במקרה מלחמה יכולים לחשוף גם את ראש המוסד.

זאת אומרת, החשש שלי היה כזה: עלולים לחטף את ראש המוסד או לפגוע בו.

התייעצתי עם ראש הענף והודעתי גם לע.רמ"ח-מחקר בכחב. אמרתי לו /^{אח} הפירוש

המחמיר שלי. מסרתי לו על הערכתי שיכולה להיות...

היו"ר אגרנט: לסי?

א. סודאי: ע.רמ"ח-מחקר - א/מ גרא.

היו"ר אגרנט: התייעצת עם שניהם?

א. סודאי: כן. הלכתי למוסד, לעוזרו של ראש המוסד.

יריין: פרדי אלי?

א. סודאי: פרדי, כן. אמרתי לו שהרגשתי שלי שעלולה להיות מלחמה. והיות

וכל הזמן היה לנו סימן-שאלה לגבי - אמרתי לו: מוטב שננקוט

בצערי זהירות.

אח"כ רשמה א.ד.

היו"ר אגרנט:

לא ידעתם מהו הנושא?

א. סודאי:זה בדרך-כלל דבר קבוע: . אני קיבלתי זאת פור-גרנטד, כי אני גם הייתי

מושאל תקופה מסוימת למסדר, ואני מכיר את העבודה שלהם.

חזרתי לאמ"ן. ראש המדור הצבאי קרא לי וביקש להתייעץ

אתי על איזו ידיעה שנראתה לו חריגה, כשאני קראתי אותה, הייתי משוכנע, יותר

מ-50% משוכנע - עד כמה שאפשר להתנבא לפי ידיעות - שהולכת להיות מלחמה.

לנדוי:

מה הייתה הידיעה?

א. סודאי:

שיש הוראה להפסיק את הצום, צום רמזאן. היות

וראש המדור איננו מצא מזרחן וגם לא מכיר את השכסיות

המושלמת, הוא ביקש להתייעץ אתי. אנקאמרתי לו את הפירוש המחמיר שלי.

היו"ר אגרנט:

לראש הענף?

א. סודאי:

לראש המדור הצבאי.

היו"ר אגרנט:

אתה אוסר שהיות וראש המדור הצבאי איננו מזרחן, הוא

ביקש לדעת מהי המשמעות של הידיעה הזו.

א. סודאי:

אני ראיתי זאת בחוסרה ורצתי אחת, רצתי עם הידיעה ביד

לרמ"ח - לשלון. שלו היה במצב כזה שהוא נקרא ללשכת הרמטכ"ל.

שלו היה במצב כזה. הוא היה חוץ כדי קיפח, ואני נסיתי להסביר לו. יכול

להיות שהוא היה עסוק או מוטרד. נסיתי להסביר לו את הענין. הוא אמר לי:

כבר שמעתי על כך. המדור הצבאי אומר שזה היה מקודם. אמרתי לו: זה לא היה מקודם.

א. סודאי (המשך):

אולי קשה לי לשחזר. הוא אמר: כבר קיבלתי את הידיעה הזאת, או שמעתי את הידיעה הזאת, והמדור הצבאי אמר לי שזה היה במקודם. אבל מה אינני יכול לדייק במליס. גם אני הייתי מרוגש. התערב כשיחה גם עוזרו, אלוף משנה גרא. אמר לי: כבר הכנסנו זאת לסיכום היומי, לסיכום האחרון.

ידין: הצבעוני.

א. סודאי: זה הוא.

אם תרשה לי, בקשר לידיעה האחרונה על הצום, הידיעה

האחרונה הזו על הצום, אתה ראתה אותה במקורה?

א. סודאי: במקורה.

כאיזה מקור היא היתה?

א. סודאי: אתה זוכר את כל

א. סודאי: פחות או יותר.

אתה מתכוון למקור

א. סודאי: כן, בהחלט.

לסקוב: כמסך התקופה שאתה עובד, נניח מספטמבר וחלואה, האם הגיעו

אליך ידיעות שהן ידיעות שיכולות לבוא ממודיעין קרבי של

פיקוד דרום, דברים שהוא מדווח שקורים על סף התעלה, על פעילות, התחפרות,

על רעשים, על תנועה, מעשה שעיניים ראוי?

א. סודאי: אני לא מקבל את הידיעות האלה בדרך-כלל, כי זה לא נושא שלי.

אני מקבל רק את הסיכומים. החומר הצבאי אני מקבל אותו ↓

מעובד. זאת אומרת, אני מקבל מודיעין ולא ידיעות בנושא הצבאי. אבל דברים שהם

א. סודאי (המשן):

אסטרטגיים אני מקבל אותם, מבטוח מלחמה, או לפעמים יש ידיעות המשלבות גם ידיעות צבאיות ומדיניות. אני מקבל אותן.

עד ח-5 וה-6 ואחרי ה-6... לסקוב:

כן, אבל אז הייתי יותר מצוי בתמונה הצבאית. עובדה שהסדור הצבאי לא ידע לענות על זה ביום חמישי.

אחה יודע ערבית? יריין:

כן. א. סודאי:

מהי המשמעות הטכנית-צבאית של הפלה "משרוע"? יריין:

יש לה כמה טובנים. זו תכנית, זה פרויקט, א. סודאי:

וזה פרויקט-תרגיל. יריין:
גם תרגיל?

כן. השימוש הצבאי בדרך-כלל הוא שימוש של תרגיל. א. סודאי:

כלומר, אין לו משמעות של מיבצע. יריין:

יכול להיות. פרויקט.. א. סודאי:

יש הבדל כשימוש במלה "משרוע" בין הצבא המצרי לבין יריין:

הצבא הסורי או העירק, או לא ידוע על כך?

לא ידוע. אני כבר יותר מצוי בניב המצרי. א. סודאי:

בניב המצרי זה פרויקט במשמעות שזה יכול להיות תרגיל. יריין:

אבל בדרך-כלל מבצע - זה "עמליא".

ותמריין - הם לא משתמשים? יריין:

תמריין - זה משהו כמו תרגיל קל. משרוע - זה תרגיל יותר מקיף. א. סודאי:

לנדוי: אתה יודע שבמחלקת מחקר היתה קיימת דוקטרינה עוד מלפני

שנים?

א. סודאי: קונצפציה.

לנדוי: שהמצרים לא יפתחו במלחמה אלא כאשר הם יהיו בטוחים

שיש להם אפשרות לתקוף כעומק אצלנו. וזההערכה היתה -

בזמן המעניין אוחנו - שאפשרות זו עדיין לא היתה קיימת. האם אתה לא התרשמת

מן הקונצפציה הזו, ומה היא אמרה לך כאשר באת לשקול את הידיעות המדויבות האלה?

א. סודאי: באותה שיחה עם ראש ענף ביום ה'...אני מודע לקונצפציה הזו.

זה השתרבב תוך כדי הוויכוח ביני לבין ראש הענף ביום ה'

לפנות ערב או אחרי-הצהריים. הוא אמר לי שלא השתנו יחסי הכוחות, המצרים לא

השיגו את המימד האווירי לפגיעה כעומק ישראל, שהיה תנאי כל יעבור ליציאה למלחמה.

אז הטיעון שלי היה..

היו"ר אגרנט: ראש הענף אמר לך כי הקונצפציה לא נפגעה..

א. סודאי: לא נשתנו יחסי הכוחות, המצרים לא השיגו את המימד האווירי

הזה. אני הזכרתי את הסקאדים. אמרתי.. הטענה שלו כל

הזמן היתה: סקאר זה ארטילריה. אמרתי לו: זוהי הערכה שלנו איך הם מעריכים

את זה, או שזוהי הערכה שלך? אינני יודע מה המצרים רואים בזה.

הדבר הזה הועלה. אמרתי לו: מאז הפעמים הקודמות, נשתנו

כמה דברים: א. המיראז'זים שהגיעו מלוב, שנית הסקאדים. למרות שבאותו זמן,

אני מודה, היו ידיעות שעדיין לא הוכשרו להפעיל אותם בעצמם.

היו"ר אגרנט: אני מכין שאתה גם כן היית שותף בתחילה לקונצפציה הזו,

או לא? אלא שבזמן האחרון הדבר נחלש אצלך. זה כך או לא?

א. סודאי: אולי זה לא מדוייק כך להציג זאת. זה לא ענין של קונצפציה. הטענה שלי היתה חסיד, שהענין של השטחים כואב למצרים לעבר למה שכל האחרים הרגישו זאת. חסיד היה ויכות. אני אומר: המצרים רוצים כל יום לצאת למלחמה. אז היו דברי כיבושין: נכון, הם רוצים, אבל הם אינם יכולים. הם יודעים שהם אינם יכולים. פה זה לא ענין שהקונצפציה נשתנתה. ושיניתי את העמדה. אני יודעתי את הענין הזה. אני קיבלתי אותו כעובדה. כי היו לנו על כך דברים מפורשים. זאת אומרת, זה לא ענין רק של הערכה, אלא עובדה. היא לנו חומר זה לא היה ענין של הערכה. אבל מאז השינויים שחלו - אני הערכתי אותם יותר מאחרים. זה שהגיעו המיראזים מלוב, במאי; זה שהם לא חזרו ללוב אחרי תרגיל-תרגילים שהיו במאי-יוני; זה שהגיעו הסקאדים - זה עשוי היה לשנות את החפיסה של הערכת הכוחות של המצרים עצמם.

לנדוי: במצב המדיני חל איזה שינוי שהיה יכול, לדעתך, לקרב את המלחמה?

א. סודאי: אני מודה שמכתינה מדינית טהורה, מאז השינוי הזה שאמרתי, שחל במרס - ואמרתי זאת כהקדמה..

היו"ר אגרנט: שסאדאת קיבל על עצמו את ראשות הממשלה..
א. סודאי: שסאדאת קיבל את ראשות הממשלה והכריז על העיסות הכלל. שום סימן מעיד מדיני לא הצביע על כיוון מלחמה.

נכנצאל: הוטו האמריקאי במועצת הבטחון, הייאוש מזה?

א. סודאי: זה - כן. אני בט כן ניצלתי את הנקודות. או אולי אני פשוט לא מספיק מסוקד סביב הנושא. אמרתי: למעשה כולם הורו שהמצרים הלכו למועצת הבטחון כתנאי עיקרי, לא תנאי, אולי במגמה עיקרית

א. סודאי (המשך:)

לסכסך בין האמריקאים לערבים, כדי שביאו את האמריקאים למצב של הטלה וטו. ואז מצרים אומרת כל הזמן לסעודים: אחם תהיו אתנו. והסעודים אומרים: יש סיכוי שהאמריקאים ישנו את עמדתם ואז המגמה היתה לסכסך בין האמריקאים לבין הסעודים, או ערבים אחרים. אני השתמשתי כניסוח הזה גם כן כדי לשכנע. ובתקופה האחרונה היתה מודעות שחל שינוי בזירה הערבית. יש יותר שיתוף-פעולה עם מצרים. היה. כאשר אני אומר "יש" הכוונה לפני המלחמה. זה הסתמך. אבל המעקב של מחלקת מחקר בנושא זה לא היה טוב, כי במשך כמה שנים למעשה לא היה מישהו שישא בעול זה של הבין-ערביות. אחת הביקורת שאני השמעתי במפורש כמה חדשט לפני המלחמה לרמ"ח מחקר: לדעתי, המשקל נטה יותר לטובת הנושא המעצמתי. אמנם זה חשוב וייטנאס, חשוב בנג'לדש, אבל לדעתי הנושא הערבי לא מקבל את המשקל הדרוש. הוא יורד. את זה. ואז היתה חסרה לנו התחושה הזו, שחל שינוי במגמות הערביות, שיש יותר התלכדות סביב מצרים, יותר נהירם אחרית. וזהו המימד שהיה חסר.

אחרי-כך - חכ.

יודעת החקירה - 20.12.73

ישיבה ל' - אחה"צ

.91.

ה.כ.

לנדוי:

כיתס לאשיותו של סאדאט, שסוף-סוף זה האיש שלוחץ

על הכפתור, אחת מסכים שבעניני מלחמה ושלום, הוא

מחושב ולא אימפולסיבי, או שיש לך דעה אחרת?

א.סודאי:

היו לנו הרכה דיונים כיתס לאישיותו של סאדאט.

הנייר הראשון נכתב על-ידי פרופסור סיכום

לנו את התערכה שלו, כשפחות או יותר התערכה היתה שהוא "מוכר עבבניות". אני

אומר את זאת במרכאות.

ירין:זו היתה התערכה של פרופסור

זה היה הסיכום של הנייר הראשון לאחר שעלה לשלסון.

א.סודאי:

מה פירוש שהוא "מוכר עבבניות"?

לנדוי:

שזה אדם שהוא לא שווה תרבה, אין לו מעמד, לא סכבדים

א.סודאי:

אוכלו, הוא לא בקי במסחרי המדיניות, והוא לא יוכל

להחזיק מעמד הרכה זמן.

מאז שנבחר לנשיא?

היו"ר אגרנט:

מאז שנבחר לנשיא, אני אומר כי מאז חלף שנים בתערכה

א.סודאי:

זו. התערכה הזו נשתנתה. התערכה שלי היתה תמיד שהוא

"אנפרדיקטאבל" *

אני חושב שכמעט כל מדינאי ערבי הוא "אנפרדיקטאבל".

היו"ר אגרנט:

לא, יש אנשים שאפשר לחשב פחות או יותר את המהלכים שלו.

א.סודאי:

נאמר, למרות שהיה אדם הרכה יושב קצוני, הוא היה אדם

מחושב, ויכול לעקוב אחריו יותר. סאדאט, אולי בגלל קוצר הזמן והאופי שלו, המסקנה שלי היתה, וזה הובא בדיונים אצל ראש אמ"ן - שהוא "אנפרדיקטאבל".

- נכנצאל:
וזאת אתה חושב גם היום?
- א.סודאי:
זאת אני חושב גם היום. דבר אחד ידענו עליו, שהוא חכך, שהוא קושר קשרים.
- עדין:
תכסיסן?
- א.סודאי:
הוא הוכיח את עצמו מכחינה זו תכסיסן בוודאי / אך הוא גם חכך, בגלל האופי שהיה לפני ההפיכה.
- היו"ר אגרנט:
מה הכוונה - אינטריגנט?
- א.סודאי:
כן. איש אינטריגנט.
- ידין:
רציתי לשאול שאלה אחרונה, באוסף פרובוקטיבי נגדך. כל זה מענין מאד, ואני מקבל את זה. אבל אני קורא את הלקחים ואת הסיכומים של אג"מ"אמ"ן של החודשים האחרונים, אני לא נוגע עכשיו בחלק הצבאי אלא המדיני כהו"ך מצרים, ואני לא מצא זכר לכל מה שאתה אוסר אלא להפך. אומרים, סאדאת בנאום האחרון לא הזהיר הרבה את ענין המלחמה, מכילי שמפרשים את זה אחרת, והמסקנה כאילו ענין המלחמה אינו עומד. העתונות מדברת על זה ולא על זה. בכלל נותנים אוזניה, כאשר אני קורא את הלקחים האלה הצד המדיני - חליל אל אלה. אין זה יכול לקרות.
- א.סודאי:
מענין שלגבי השאלה הזו התכוונתי שאשאל.
- י.עדין:
אני שמח שלפחות לשאלה אחת התכוונת.
- א.סודאי:
אבל זה לא פשוט. חפץ דעה בדיונים ישנו, אבל בכתב יש מקוצצו. אסור לכתוב דבר שהוא לא מקובל.
- וזו דבר שהועלה גם כן בכמה הזדמנויות לפני המלחמה לא עכשיו.

היו"ר אגרנט:

אסור לכתוב דבר?

א.סודאי:

לא אסור לכתוב, אלא לקברניטים - כמו שאנו קוראים להם - צריכה להיות הדעה המקובלת באמ"ן - הערכת המוסד כולו, ולכן אני לא יכול לכתוב דעה חריגה במסמך הזה, והיה מסך הכלי הזה שדרכו אני, או אפילו לא אני אלא כל ראש מדור או כל קציין מחקר זוטרי, יוכל לבטא את דעתו.

לנדוי:

אתה הכנת את הסיכום של החלק המדיני כיתום

למצרים.

א.סודאי:

אנך אנשי המחקר, בסך-הכל אפשר לומר "סיילס-מן". צריך למכור את הסחורה הזו כדי שתתקבל, ואיני יכול למכור אותה בעטיפה שאיננה מתקבלת. אז במשך הזמן אני צריך לכתוב באותו חלק. דוגמה שהייתה סמוך למלחמה, אני לא יודע אם הדבר הזה הועלה כאן. הדבר העיקרי שעסקנו בו ממש לפני המלחמה,

יריין:

הם שלחו להם משחתה.

א.סודאי:

והיה עניין נוסף, גם כן

במסמך למלחמה, שהמצרים סייעו בצורה זו או אחרת למבצע הזה של טילי כחף ברומא.

היו"ר אגרנט:

הייתה ידיעה?

94.
ח.כ.

א. סודאי: לא ידיעה אלא עובדה, שהמאבקים שנתפסו ברומא עם טיילי כהן "זרד", בצורה זו או אחרת מבצעת המצרים היו משולבים כזה. בגלל התופעות האלה, ולמרות שראינו כי המצרים אינם להוטים לרוץ אחרי הלובים, אלא להפך, ראינו כי הם פנסים להכשיל את העניין, - סענתי, יכול להיות שחל שנוי בעמדה המצרית לגבי העמות, כי הם חוששים שלגבי כל פעולה קטנה, אנו נגיב בחוסר, אז אמרתי - כתבתי (סיכמנן את העניין בפגישה עם הרמ"ח), לקבלי שני מאמרים של אחסאן עבדול קודוס ושל חסנין הייכל, שטוענים שצריך עכשיו לגרום להלם לישראל. אמרתי שעצם ההתבטאות שפשוט זהו והנכונות המצרית לשתף פעולה עם לוב, עשויה להצביע על שנוי במגמות המצרית - של נכונות יתר להסתכן. זה היה לקבאת סוף ספטמבר. ראש הענף התייעץ עם הרמ"ח.

הי"ר אגרנט: מה סיכמת?

א. סודאי: שיכול להיות שחל שנוי במדיניות המצרית, והיא יזמר נכונה לקבל על עצמה סכונות, אני לא זוכר בדיוק

את הנסוח.

נבנצאל: האם הסדור הזה, שאמנם סוחר להתוודע אבל החומר בכתב צריך להיות פבוטס על קונצנזום, זה כך בכל השנים שאתה

כחפקיד הנוכחי?

פחות או יותר.

א. סודאי:

לא היו שנויים?

נבנצאל:

פחות או יותר.

א. סודאי:

זאת אומרת, הסיכום הזה נכנס לאיזה צנור?

הי"ר אגרנט:

זה מה שאני אומר: כך כתבתי, אך לא כך יצא.

א. סודאי:

כי אחר-כך אחרי דיון בין ראש הענף לרמ"ח הסיכום

אתה אוסר פחות או יותר תמיד היה כך? היה איזה

נבנצאל:

שהוא שוני בשנים האחרונות?

לתופרת, לתופרת.

א.סודאי:

אם חלופי-גברי?

נבנצאל:

לא, אני חושב שמאז מלהמה שעה הימים, אולי נבדף

א.סודאי

את זה כך, היינו יותר שאננים מן הכחינה הזו. זאת

אומרת שהדעה הזו שהצד השני לא יכול לעשות כלום - שלטה, ולכן כל דעה נוגדת -

איני יודע - לא מצאה לא בסופי. לא היתה פופולרית.

אתה במקרה לא שומר לך תיק של כל הטיטוטות שלך,

ירי:

ואיך הן נראות אחר-כך בלקטיסט?

לא, קשה מאד, כי אני מוציא שלושה, ארבעה, המישה

א.סודאי:

סיכומים ליום.

אני רוצה להבין דבר אחד חופש אינטלקטואלי להביע

היו ר אגרנט:

דעתך היה שם?

בהחלט, אני אמרתי זאת.

א.סודאי:

יש מידה מסוימת של מה שהגדרתי קודם. קראו לי פניקיסט

ואלרמיסט, אז במקום לגשח לענין ישירות, אני מנסה למכור את זה בדרך אחרת.

זה נחשב כקופולימפט, כשאוברים על מישהו פניקיסט

לקוב:

אלרמיסט? במחלקת מחקר?

בהחלט לא.

א.סודאי:

לא הרמ"ח אמר לי זאת.

אך דעה חולקת לא השתתפה בשום פרסום?

היו"ר אגרנט:

עד כמה שידוע לי - א.

א.ס.ו.א.י.:

נקראה אל ראש אמ"ן בנדון?

לסקוב:

לא.

א.ס.ו.א.י.:

(הישיבה ננעלה)